

VEDTAK I SAK 2015/1

Klager: Roald Dahl jr.
Hagaliveien 29A
1358 Jar

Innklaget: Chemco AS
Postboks 27
2803 Bergen

Saken gjelder

Saken gjelder et krav om å få vite hvor mye Chemco AS videresolgte i 2014 av legemidlet «Hydrogenperoksid», som brukes som avlusningsmiddel i oppdrettsnæringen.

Saksgang

Roald Dahl jr. henvendte seg til Chemco AS (heretter kalt «Chemco») i e-post av 9. desember 2014 og krevde å få

- innsyn i hvilken dokumentasjon selskapet har fremlagt overfor Statens legemiddelverk i forbindelse med godkjenningen av hydrogenperoksid som legemiddel
- oversikt over hvilket volum med hydrogenperoksid selskapet hadde videresolgt hittil i 2014

Chemco v/Rune Berthelsen besvarte henvendelsen i e-post av 7. og 8. januar 2015. Chemco avviste det første kravet under henvisning til at selskapet ikke har levert noe dokumentasjon til Statens legemiddelverk. Chemco opplyste om at det er deres leverandør, Akzo Nobel, som innehar markedsføringstillatelse og som har sendt inn dokumentasjon til Statens legemiddelverk. Chemco er ikke en tilvirker av hydrogenperoksid, men en godkjent legemiddelgrossist.

Til det andre kravet, anførte Chemco at henvendelsen «er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder», jf. miljøinformasjonsloven (mil.) § 16 tredje ledd. Chemco anførte videre at selskapet finner det udokumentert at hydrogenperoksid «kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet», jf. mil. § 16 første ledd. Chemco anførte endelig at forbrukstall er tilgjengelige hos Mattilsynet. De viste til at Chemcos rolle er å selge hydrogenperoksid på bakgrunn av resept utstedt fra veterinær eller rekvisjonsberettiget fiskehelsebiolog og melde forbruket hos den enkelte oppdretter til Mattilsynet. Chemco uttalte «Det er reseptutsteder, altså veterinær/fiskehelsebiolog som er ansvarlig behandler hos det enkelte oppdrettsselskap».

Den 8. januar 2015 klaget Roald Dahl jr. (heretter kalt «klager») Chemco inn for Klagenemnda for miljøinformasjon fordi selskapet ikke oppga hvilket volum med hydrogenperoksid selskapet hadde solgt i 2014.

Chemco innga tilsvaer til klagen 24. februar 2015. Pa forespørsel fra Sekretariatet for Klagenemnda for miljoinformasjon, ettersendte Chemco informasjon om transport av hydrogenperoksid 27. april 2015.

Partenes anfoersler

Som begrunnelse for sitt krav har klager i hovedsak anfoert folgende:

- Det foreligger mangelfull kunnskap om hvilke konsekvenser bruken av hydrogenperoksid har for miljoet. Det er gjort forsok som tyder pa at hydrogenperoksid brytes langsomt ned i sjovann. Rekefiskere har erfart at rekene forsvinner nar sjovann med hydrogenperoksid tommes i rekefeltene. Klager underbygger disse pastandene med a henvise til et brev fra Havforskningsinstituttet til Fiskeridirektoratet som inneholder en faglig vurdering i forbindelse med spaersmal fra Norges Fiskarlag om tomming av vann fra avlusning.
- Bruken av hydrogenperoksid som middel for a avluse laks har oekt kraftig de siste arene og hydrogenperoksid brukes ofte i kombinasjon med kitinsyntesehemmere under en og samme avlusning.
- Lakselus har i enkelte omrader utviklet resistens overfor hydrogenperoksid. Dette har bidratt til at «det doseres toffere med en oekt frekvens» i strid med terapianbefalingene som er gitt.

Chemco hevder i sitt tilsvaer prinsipalt at de har besvart henvendelsen fra klager fyllestgjorende ved a vise til offentlig tilgjengelig informasjon. Selskapet gir uttrykk for at kravet, for a ha en miljoebegrunnelse, ma knytte seg til mengder hydrogenperoksid tilfoert laks i brønnbaat eller direkte i merd. Chemco papeker at selskapet har informert klager om at mengdene hydrogenperoksid som er brukt til badebehandling av fisk, er rapportert til Mattilsynet og at forbrukstall folgelig er tilgjengelige hos Mattilsynet. Chemco papeker ogsa at selskapet har sendt klager en lenke til Mattilsynets «Lakselusrapport: Hoesten og aret 2014», som er publisert pa Mattilsynets hjemmesider.

Chemco synes sekundært a fastholde sin tidligere anfoersel om at det ikke er dokumentert at hydrogenperoksid «kan medfoere en ikke ubetydelig paavirkning pa miljoet», jf. mil. § 16 første ledd. Selskapet anfoerer at det per dags dato ikke foreligger dokumentasjon som viser at bruk av hydrogenperoksid paavirker rekebestanden. Chemco gir imidlertid samtidig uttrykk for at selskapet tar bekymringen fra rekefiskere pa alvor. Chemco opplyser om at selskapet har planlagt karforsokt for a dokumentere hvilken paavirkning forskjellige doser av hydrogenperoksid har. Selskapet har dessuten planlagt feltforsok i apent hav for a fa informasjon om uttynning av hydrogenperoksid i sjø og hvilken dose, om noen, reker og andre organismer vil bli utsatt for ved utskifting av vann fra behandling i brønnbaat og ved behandling direkte i merd. Chemco gir uttrykk for at forsok gjort i lukkede kar ikke er representative for den uttynningen som foregaar i apent hav.

Pa spaersmal fra sekretariatet om Chemco AS er ansvarlig for transport av hydrogenperoksidbaserte legeimidler og hvordan selskapet vurderer miljoerisikoen som er forbundet med transport, opplyser Chemco at selskapet i all hovedsak faar hydrogenperoksid levert direkte til sluttbruker fra fabrikk og at deres leverandør, Akzo Nobel, staar for transporten. Chemco gir videre uttrykk for at all landtransport utføres i traad med det internasjonale regelverket for transport av farlig gods pa vei og jernbane (ADR/RID).

I tilsvaret gjentar Chemco ikke sin tidligere anførsler om at henvendelsen «er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder», jf. miljøinformasjonsloven (mil.) § 16 tredje ledd.

Nemndas vurdering:

Spørsmålet i saken er om Chemco, som omsetter legemidlet «Hydrogenperoksid», plikter å oppgi omsatt volum i 2014 til klager. Problemstillingen er dermed med samme som i sak 2015/3 (Aqua Pharma AS). Nemndas har behandlet de to sakene samtidig og drøftelsen er lik i de to sakene.

Rett til miljøinformasjon etter produktkontrollloven

Nemnda vil innledningsvis påpeke at produktkontrollloven § 10 inneholder særregler om allmenhetens rett til å få informasjon om produkter som kan forårsake helseskade eller miljøforstyrrelse. «Hydrogenperoksid» er fareklassifisert i henhold til forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassifisering, merking og emballering av stoff og stoffblandinger (CLP) og det er derfor på det rene at legemidlet kan forårsake helseskade eller miljøforstyrrelse.

Informasjon som nevnt i produktkontrollloven § 10 første ledd kan kreves fra alle ledd i produksjons- og omsetningskjeden, jf. § 10 annet ledd. Om bakgrunnen for bestemmelsen uttales det følgende i forarbeidene:

«Selv om mange produkter har forbedret sine miljøegenskaper og avfallshåndteringen er blitt bedre, er likevel det samlede bildet at produktene koster oss stadig mer i form av økt miljøbelastning. Miljøvirkninger kan oppstå gjennom hele livssyklusen, gjennom forbruket av ressurser, utslipp fra leddene i produksjons- og omsetningskjeden, miljøvirkninger ved bruk og i avfallsfasen», jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 119¹.

Allmennhetens rett til informasjon etter produktkontrollloven § 10 første ledd, omfatter ikke informasjon om omsatt volum. Særreglene i produktkontrollloven utelukker imidlertid ikke at en virksomhet etter miljøinformasjonsloven plikter å informere om produkter som faller inn under produktkontrollloven «som en del av informasjonen om virksomhetens totale miljøpåvirkning». Dette er sagt uttrykkelig i Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 115.

Er omsetning av «Hydrogenperoksid» i seg selv en faktor som påvirker eller kan påvirke miljøet?

Mil. § 16 første ledd inneholder hovedregelen om rett til miljøinformasjon fra virksomhet etter miljøinformasjonsloven. Av denne bestemmelsen fremgår det at virksomhet på forespørsel plikter å gi ut "miljøinformasjon (...) om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Begrepet «miljøinformasjon» er definert i mil. § 2 første ledd, og omfatter bl.a. faktiske opplysninger om «faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder (...) forhold ved drift av virksomhet».

---

¹ Sidehenvisningene gjelder for PDF-utgaven av proposisjonen, som f.eks. kan lastes ned fra www.regjeringen.no. I den trykte utgaven er sidenummereringen annerledes.

Informasjon om *forbruk, produksjon og utslipp* av produkter som kan forårsake helseskade eller miljøforstyrrelse vi i mange tilfeller være miljøinformasjon om forhold ved en virksomhet som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. I forarbeidene sies følgende om informasjon om *bruk og produksjon* av produkter som omfattes av produktkontrolloven:

«Dette er viktig informasjon og vil som den store hovedregel være «forhold» som kan medføre «ikke ubetydelig påvirkning på miljøet», jf. også kommentarene til § 9. Forskjellen fra denne informasjonsplikten [etter miljøinformasjonsloven § 16] og reglene i produktkontrolloven er at miljøinformasjonen etter § 16 inngår i en sammenheng hvor det gjelder miljøinformasjon om alle de ulike miljøsidene ved virksomheten. I en slik sammenheng vil det være en mangel å utelate informasjon om bruk og eventuelt produksjon av helse- og miljøforstyrrende produkter i virksomheten. For dette formål må det gis miljøinformasjon som er nødvendig for å vurdere virksomhetens innvirkning på miljøet. Det vil si om produktene slik virksomheten bruker dem, kan medføre ikke ubetydelig miljøskade», jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 244-245.

I sak 2014/11 (Sinkaberg-Hansen AS og Bindalslaks AS) kom nemnda til at informasjon om *utslipp* av avlusningsvann, etter behandling av oppdrettslaks med hydrogenperoksid, var å anse som miljøinformasjon om forhold ved de innklagede selskapers virksomhet som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

Hvor stor *omsetning* en virksomhet har av et produkt, kan trolig anses som et «forhold ved drift av virksomhet». Nemnda bemerker at denne formuleringen i mil. § 2 første ledd bokstav b er vid og kan dekke mye. Det fremgår dessuten av forarbeidene at dersom det oppstår tvil i tilknytning til definisjonen av miljøinformasjon, «bør den generelt fortolkes vidt», jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 46.

Det neste spørsmålet som oppstår er om opplysninger om omsatt volum er faktiske opplysninger om «faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet», og dermed «miljøinformasjon» som definert i mil. § 2 første ledd bokstav b. Nemnda er delt i vurderingen av denne spørsmålet.

Selve omsetningen av helse- og miljøforstyrrende produkter er uten direkte miljøkonsekvenser. Det er først når levende organismer eksponeres for slike kjemikalier at miljøkonsekvenser kan oppstå. Normalt skjer dette først i bruks- eller avfallsfasen. Det er likevel i mange tilfeller en helt påregnelig følge av omsetningen at kjemikalene i løpet av livsløpet vil slippes ut i det ytre miljøet. Slik er det også når Chemco omsetter legemidlet «Hydrogenperoksid» til bruk i oppdrettsnæringen. Chemco vet da at kjøperen av legemidlet har til hensikt å bruke det til badebehandling av laks som er angrepet av lakselus. Behandlingen kan skje i brønnbåt eller direkte i merder ved oppdrettsanleggene. I begge tilfeller er det vanlig praksis at badevannet som inneholder hydrogenperoksid slippes ut i sjøen etterpå. Slik sett er det mulig å hevde at omsetning av legemidlet indirekte kan medføre en påvirkning på miljøet.

Nemndas flertall (Graver, Berger, Fjellstad, Pihlstrøm og Skarning) har likevel kommet til at omsetningen ikke kan anses som en faktor som påvirker eller kan påvirke miljøet.

Flertallet har lagt vekt på at det ikke er noen uttalelser i forarbeidene til miljøinformasjonsloven som tyder på at lovgiver har tenkt seg at informasjon om omsetning

av helse- og miljøfarlige kjemikaler kan være miljøinformasjon som allmennheten har rett til å få utlevert etter miljøinformasjonsloven § 16 første ledd. Forarbeidene omtaler derimot informasjon om «forurensning, herunder støy, forbruk og produksjon av produkter, avfall, energiforbruk, arealbruk, transport, påvirkning på det biologiske mangfold og forbruk av eller utnyttelse av naturressurser» som eksempler på informasjon som etter omstendighetene være utleveringsplikt, jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 245.

Etter flertallets syn virker det videre lite rimelig å trekke informasjonsplikten etter mil. § 16 første ledd så langt at en virksomhet plikter å gi ut informasjon om ethvert forhold ved virksomheten som indirekte kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Når en påvirkning på miljøet er et resultat av et samvirke mellom flere årsaker, mener flertallet at mye taler for at mindre vesentlige momenter i hendelsesforløpet ikke skal tas i betraktning ved anvendelsen av mil. §§ 2 første ledd og 16 første ledd. Som omsetter har Chemco ikke innflytelse verken på legemidlets sammensetning eller den videre håndteringen av dette. Flertallet antar at andre aktører raskt ville overtatt Chemcos markedsandel dersom selskapet skulle stanset omsetningen av «Hydrogenperoksid». Disse forholdene peker, slik flertallet ser det, i retning av at Chemcos omsetning ikke bør sees på som en faktor som påvirker eller kan påvirke miljøet, jf. mil. § 2 første ledd bokstav b.

Et av formålene med miljøinformasjonsloven, nemlig å sikre allmenheten informasjon som vil gjøre det lettere for den enkelte «å påvirke offentlige og private beslutningstakere i miljøspørsmål», kunne blitt enda bedre ivaretatt dersom virksomheter som omsetter helse- og miljøfarlige kjemikaler plikter å svare på spørsmål om omsatt volum. Omsatt volum gir en god indikasjon på hvor omfattende bruken av et bestemt kjemikal er. Er forbruket høyt, kan dette være et argument for at det er behov for tiltak eller reguleringer fra myndighetenes side. Flertallet holder likevel fast ved at omsetters rolle i årsaksbildet, i hvert fall i det foreliggende tilfellet, er så lite vesentlig at det ikke er naturlig å se omsetning som en faktor som påvirker eller kan påvirke miljøet, jf. mil. § 2 første ledd bokstav b.

Mindretallet (Heggedal, Kristensen, Nyrud) vurderer dette annerledes. Etter mindretallets syn må informasjon om omsetning av kjemikalier som potensielt kan medføre miljøskade eller som medfører et betydelig negativt fotavtrykk i en eller flere faser av sitt livsløp være å anse som viktig miljøinformasjon. Slik informasjon bør i lys av lovens formål, slik mindretallet ser det, kunne kreves utlevert med hjemmel i miljøinformasjonsloven med mindre helt spesielle hensyn taler mot det, f.eks. at utlevering av informasjon om omsatte kjemikalievolumer kan føre til tapt inntjening eller markedsandel. Slike hensyn synes ikke å være tilstede i den foreliggende saken.

Tilsier risikoen for uhellsutslipp at Chemco plikter å oppgi omsatt volum?

Uhellsutslipp av «Hydrogenperoksid» i konsentrert form, f.eks. under lagring eller transport, kan åpenbart medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Nemnda viser til at dette legemidlet er fareklassifisert i henhold til CLP-forordningen. Selv om det ikke er anført av klager, vil nemnda kort kommentere spørsmålet om dette tilsier at opplysninger om omsatt volum er miljøinformasjon som Chemco plikter å utlevere etter mil. § 16 første ledd.

Det er rimelig å anta at miljørisikoen øker i takt med volumet som omsettes. Nemnda mener likevel ikke at dette kan begrunne kravet om å få utlevert opplysninger om omsatt volum etter mil. § 16 første ledd. Nemnda legger avgjørende vekt på at et krav om få utlevert informasjon om forholdsregler for å forebygge uhellsutslipp er bedre egnet til å belyse miljørisikoen knyttet til lagring og transport av legemidlet.

Konklusjon

Nemndas flertall har på denne bakgrunn kommet til at Chemco ikke plikter å oppgi hvor mye «Hydrogenperoksid» selskapet har videresolgt i 2014. At klager kan få informasjon om forbruket av hydrogenperoksid i oppdrettsnæringen fra Mattilsynet er, som drøftelsene over viser, uten betydning for nemndas vurdering.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser har Klagenemnda for miljøinformasjon fattet følgende vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er avsagt etter behandling på nemndsmøtet 26. mai 2015 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål. Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 9. juni 2015

Han Petter Graver
leder

Morten Hugo Berger
nestleder

Karl Kristensen

Torgrim Fjellstad

Ina Nyrud

Andreas Pihlstrøm

Espen Heggedal

Cecilie Skarning